

آنادولو مجھوسہ کی

صابی : ۵

مجیب عاصم	ملی بایرامز
محمد امین	فیختہ و مجادلہ لری
ہلمی ضیا	تورکلرو موغولار
مجیب فاضل	اللہ ، بن ، روزگار ، آبدیناق
ضیاء الدین فخری	ملت مسئلہ سی
ابراہیم حقہ	آنادولو اقلیمی
محمد خالد	خلق ادبیاتمرہ دائر نو طر
اسماعیل نامی	آنادولو چوچوقلرینہ
رشاد شمس الدین	فاوست مدینتک غروبی
ملکہ بی بی طویل	آنادولونک فنجی
	ایک ایلری : بر مصاحبہ مناسبتیہ

ناشری : آنادولو قومانیٹ نشریات شرکئی

استانبول

۱۳۴۰

۱۳۴۰

۱۳۴۰

اسانی مواقع	سویه بحردن ارتفاع		سخونت ونسطیلری				ترسبات ونسطیلری میلتمره			
	متره	قاج سنه رصدات یایلدوتی	قیش	ایلك بهار	یاز	صوك بهار	قیش	ایلك بهار	یاز	صوك بهار
اسكیشهر	۷۹۲	۲	۲,۲-	۵,۴	۲۲,۸	۱۰	۵۸	۱۲۲	۴۱	۵۱
آفیون	۱۰۰۶	۲	۲,۵	۱۰	۱۹,۱	۱۱,۳	۱۰۹	۱۷۴	۵۸	۱۰۸
آنقره	۸۵۰	۲	۲,۶-	۸	۲۳	۲۲ [**]	۵۹	۹۸	۴۶	۳۳
سیواس	۱۲۸۰	۴	۱,۲-	۸	۱۷,۵	۱۱,۸	۱۲۰	۱۷۰	۴۲	۱۰۰
مرزيفون	۷۵۱	۱۴	۰,۸	۹,۸	۱۸,۹	۱۱,۷	۸۱	۱۵۶	۹۵	۹۳
قونیه	۱۰۳۴	۲	۰,۲-	۱۰	۱۹,۳	۱۱,۷	—	—	—	—

[**] سخونت رصداتی مع الائن اون آیلقدر . مایس وحزیران آییری ناقصدر .

صوكی كله چك نسخه ده دارالفنون طبیعی جوغرافیا معلی

ابراهیم حق

❦	انادولو ادبیاتی	❦
---	-----------------	---

تصوفی خلق ادبیاتمه دائر نوطلر

[مابعد]

تصوف حقنه ویردیکمز بو تفصیلاتدن صوکر ، بوتون متصوفلرله برابر یونس
أمره نك اثرلرینی واونده مجازی افاده ایله سویه ن حقیقتلری قولایچه کشف ایتک
ممکندر . صرف مسلکی تفهیم و تلقین ایچون یازان ، یازارکن هیچ بر صنعت اندیشه سیله
مقید اولمایان یونس أمره نك اثرنده خلق ادبیاتمك سجیه سی ارارکن اونده ابتدا ،
صرف تعلیمی ، تهذیبی ، تلقینی بر ماهیت کشف ایتهمك غیر قابلدر . اثرینك خارجه
نظراً یونس أمره ، شریعت آدابنك ضدینی تشکیل ایده چك هیچ بر فکر سویه مه مشدر .
زاهد و متقی بر قلبك حسلرینی نقل ایدر کبی کورینه ن افاده سنك ضمنی معناسی ، اگر
آکلاشیمیه جق اولورسه ، یونس أمره یوکسك بر متشرع عد اولنه بیلیر . مع مافیه
یونس ، دائماً بو حدود ایچنده محصور قالمیه رق عشق جذبه سیله ، بعضاً بولایینی ، بیلدیکی
حقیقی هایقیر مشدر . ایشته اصل اوکا عائد اولان طرف بودر . یونس أمره ، عقلك
وظیفه سی طانییه رق ، یالکز کولکنك بولایغنه اینام مشدر . یونس أمره یه کورد عقل ایله

حقه وصول ، حقیقه توجه قابل دکلدر . عقلک حق یولنده حرکتیز فالاجنی ، بر نقطه ، بر مرحله واردر . بو نقطه دن ، بو مرحله دن اوته سی آنجق « لدنی علم » صاحبزیه آچقدر . دائماً عقلک رهبرلکنی قبول ایده نلر اوراده اوزون مدت ، حتی الی الأبد بکله مکه مجبوردرلر . بونلر طاعات و عبادات قوتیه بو مرحله دن اوته سی قطع ایده جکلرینه قانعدرلر . فقط حق یولنک ، عقلک یورولدیغی مرحله سندن اوته سنه کیمک آنجق ، اهل باطنه نصیدر . نماز ، اوروج کبی عبادتله بورادن ایلریمی ایچون اونلره مش و حرکت رخصتی تأمین ایده میز . بو اعتقاد ایله درکه ، یونس امره بعضاً زهده قارشى عصیان ایتشدیر . زهده قارشى عشقک ایصال قدرتی آکلاتیرکن چوق سرت ، چوق خشین ، چوق قطعی بر افاده قوللامشدر . شو حالده تصوفی خلق ادبیاتمزده زهد دکل ، بوکا کوچوک بر تمایل بیه یوقدر . اُک عمومی زهدی حسلره بو ادبیاتده تصادف ایتک محالدر . یونس امره طریقت میداننه شریعت قایسندن کیریه بیه جکنی ایما ایتکله برابر ، طریقت میداننه کیردکن صوکر شریعت جهتنده بر شیئی قالمایه جکنی هر زمان تکرار ایتشدیر .

شو ایضاحانه نظراً یونسک ادبیاتنده اساس ، متعصب ، آتشین بر تصوفدر ، بناءً علیه یونسده ، خلق ادبیاتمک تظاهر ایدن سجه سی ، قوت ، حرارت ، عصیتدر . بونلره ، یونسک صاف بر درویش اولدیغی دوشونه رک صمیمیتله بساطی علاوه ایده جکر . یونس ، هنوز یاشارکن ، خلق ادبیاتمزده بو خصیصلر موجود و متبازردی .

۲

یونسک معقبی اُک اُسکی ایکی شاعر ، قایغوسزله حاجی بایرام ولیدر . بونلردن قایغوسز ، یونس امره یه زماناً ده یاقین اولانیدر . شیمدی یه قادار کندیسنه عطف ایدیلن چوق صمیمی ، چوق کوزهل شعرلیله ادبیات تاریخمزک اُک معتنا موقعی اشغال ایدن قایغوسزک اُترلرینی معالاف بر دیوان حالنده طویلی اوله رق بولامادم . مختلف کتبخانه لرده موجود مختلف مجموعه لرده تصادف ایدوب استساخ ایتدیکم نظم لرینک ویردیکی فکرله دیه جکم که ، یونس امره نک اُک قوتلی و شخصیت صاحبی معقبی قایغوسزدر . یونس امره قادار صمیمی وینه اونک قادار حس قدرته مالک اولان قایغوسز ، دویقلرینی سویله مک خصوصنده یونسدن ده سربست ، ده جسور ، ده قهرماندر . اخلاق قیدلره ، شریعت آدابنه علی الاکثر باغلی قالمیه رق صرف دروننده قویان فیرطنه لرک سسنى

ویره قایغوسز ، تصوفی خلق ادبیاتمرک مرحلهلرندن بریدر . خلق ادبیاتمرک یونسدنبری تعقیب ایتدیکی یولی ترک ایتیهرك ، فقط بویولدهده تابع ومقید یورومیهرک خلق ادبیاتمره یکی برطرز رؤیت ، یکی برطرز تحسس کتیره قایغوسز ، بوضورتله بکتاشی ادبیاتنک مؤسس اولمشدر . ایلك حملهده یونس امره دن حسلرینک وافاده سنک جرأیه آیریلان قایغوسز مستقل بر ادبیات طرزینک باباسیدر . کنیدیسی اساساً یونس امره نك معقبی ایکن اوبونی خطرلاتیمه جق درجهده ، یونسك یولنده باشقه بر آدای روشله یوروش و بالذات مقبلر بولمشدر . قایغوسزی تعقیب ایده نلر آراسنده حقیقی بر شاعر رتبه سی ویره بیهل جکمز نیجه لری واردر . خلق ادبیاتمرک یونسك اثرنده تظاهر ایده نلر سجه لری قایغوسزدهده عیناً بولایلیرز . فقط قایغوسزدن صرف نظر ایده جك اولورسه ق بونك معبلرنده بوسجه لری بر آز ضعیفلاش ، قوتدن دوشمش کوره جکز .

قایغوسزدن صو کرا یونس امره نك اُک اُسکی معقبی حاجی بایرام ولیدر . حاجی بایرام ولی بایرامیه طریقتنک مؤسس اولوب ۸۸۳ ده وفات ایتدی . بوکون کنیدینه عأدتی معلوم اولان شعرلرینه نظراً حاجی بایرام ولی ده ناقص حساسیتی ، محدود لسانیه بر شاعر اوصافی بولمق چوق کوچدر . یالکز قوتله مربوط اولدیغی تصوف اُشاهاتی نشر ایچون ادبی شکلردن وشعرك نفوذندن استفاده ایتش اولدیغی قبول ایده بیهل جکمز حاجی بایرام ولی نك اثرلرنده خلق ادبیاتمرک یونس دیواننده بولدیغمز سجه لری حتی آراماملیدر . بونلرده اُسه ن هوا ، آغیر ، جدی ، تطمین ایتکدن اوزاق وبالعکس تهید ایدیحیدر . بوکا رغماً اونلرده نه قوت ، نه جسارت ، نه ده صفوت وصمیمیت سه زه میورز . بساطتنک خارجنده شعره تماسی اولمایان اثرلریله حاجی بایرام ولیده هیچ برخصوصی طرف یوقدر . حاجی بایرام ولیدن صو کرا ده بر چوق یونس لمقبلری بیلورز که ، بونلرک اثرلرنده خلق ادبیاتمرک یونسده کی سجاای مخصوصه سی کورمک قابل دکدر . بوسجه لری قایب ایتکسزین خلق ادبیاتمرک نه قادار مدت دوام ایتدیکنی سویله مک مشکدر . شو قادار که ، هجری اونجی عصره قادار وقت وقت ، خلق ادبیاتمرده اُسکی قوتی ، صمیمیتی حرارت وعصیتی مشاهده ایده بیلورز . بالخاصه یونس قادار اولماسه بیهل ، اوکا چوق یاقین قوتده بر شاعر اولان « اشرف اوغلی » نك اثرنده ، یونس تصوفنک اُک بارز خطرلی واردر . بواعتبار ابله اشرف اوغلی ، یونس مقبلری آراسنده اُک زیاده تدقیقه ده کر برسیادر . قبول و مدافعه ایتدکلی فلسفه اعتباریه یونس امره یله اشرف اوغلی آراسنده فرق بولمغه چالیشمق بیوده در . یونس امره کبی وحدت وجوده قانع اولان

أشرف اوغلی ، فلسفه سنی ینه اونك کی قدرتله ، حرارتله ، صفوته تلقینه غیرت ایتمشدر .
 اُترینك شعر قیمتندن صرف نظر ، بنجه خلق اُدیاتمرك اصل سحیه لرینی محتوی اولان
 تصوفی ماهیتده بو قدرت ، حرارت ؛ صفوت و بساطت درحال کوزه چارپار . أشرف

آنادولو جو جو قلمینه

- بر یولجیلک خاطره سی -

کونش باندی ، یانمده سکون وار ، سسزلك وار :
 یورو یورم داغلرده قارار برکن افقار .
 ایچمده کیزلی بر درد ، مملکتک کدری ،
 بیک تسلی بولسمده بکا باصدیغم یری
 کوسترمه جک قادار جوشغوندی ، طاشیوردی ،
 بر حمله یله بندینی ییقارق آشیوردی .
 دونن باشم حمالی ، کوزلرمده پرده لی ،
 بنی کوره ن دیردیکه : یا بر مجذوب ، یاده لی ؛
 یا بر مجذوب : آرایور داغلرده مولاسنی ،
 دیندیرمکچون کوکلنک صوصقی ییلمز یاسنی ؛
 یا برده لی : باشنده بر خیال چاقوب سونر ،
 سینمش دوداقلرنده دونه عائد بسترلر ،
 ماضی به دالوب کیتمش ، اونوتمش کندیشنی .

* * *
 بویله داغ باشلرینک روزگارینی ، سینی
 دوا صاندم روحده علولهن سودایه
 دردیمی دیکلر دیه ، کیدیورم تا ... آیه !

.....
 نه مجذوبم ، نه ده لی ، وطنمده بیکسم ،
 هایقیرسم ، باغیرسمده ایشیدیلپور سسم .
 طوبراغمه تونه بن باقوشلر حاکم بکا ،
 یو فلاکت ایچنده صوصادم بنده قانه ،
 بنده قانه صوصادم ، سلاحمدر : غرورم ،
 بیک ییلقق تاریمله تک باشمه مغرورم .

اوغلی ، زمانا چوق مؤخر اولمغه برابر
 یونسدن شدتله متأثر اولمش ، اونك
 تلقیرینه متعصبانه طرفدار قالمشدر .

دینیه بیلیرکه ، یونس آمره نك تصوفی
 تلقیرینی عیناً محافظه ایتمک شرطیله
 شعرنده اوکا یاقین قدرت کوستره ن
 یکانه شاعر أشرف اوغلیدر . اشرف
 اوغلی ، عادتا یونسك ایلك معقبی عد
 اوله جق درجه ده یونسدن عبارتدر .
 بناءً علیه یونسك اُرنده تظاهر ایدن
 هر درلوسحیه یی اونك اُتری ده حاملدر .

أشرف اوغلندن صوکر ا خلق
 اُدیاتمزه کی تصوفی ماهیتده تغیر حاصل
 اولدی . آرتق هیچ بر شاعرک اُرنده
 خلق اُدیاتمرك تصوفی ماهیتی یونسله
 أشرف اوغلنده اولدینی قادار رصین
 دکلدی . بو ضعفک آرتا آرتا ،
 نهایت افتاده دن اعتباراً زهده انقلاب
 ایتدیکنی کوریورز .

۳

افتاده ، دینی یا خود تصوفی خلق
 اُدیاتمزه یی بر دورک باشیدر .

تصوفی تلقیری که وشک ، وحدت وجود فلسفه سنی هیچ خاطر لایمیه جق درجه ده خارجاً
 وداخلا شریعت اساساته اوینوندر بوجهت نظر دقته آلنهرق افتاده زهدی خلق اُدیاتمزی
 آنجق خبر ویرمشدر ، دینیه بیلیر . چونکه افتاده نك اُرنده بویله بر جریان احداث ایده جک

قدرت یوقدر . بوقدرتی کوسترن ، اثریله تصوفی خلق ادبیاتزك استقامته خلل ویرن .
 هدایدیرکه ، اوندن دها صوکر ابحث ایده جکز . لاکن نه اولورسه اولسون ، افتاده نك
 زهدی خلق ادبیاتزده برحق قدمی واردر . کندیسيله بوکونه قاداز علاقه دار اولانلر
 اونك خبر ویردیکی ادبیاته کوز یومد .

یلر . اثرینه نظراً افتاده متصوف دکلدرد .
 بلکه تصوفی تأثیرلر آلتنده قالمش بر
 زاهد صاییلاییلر . دیگر متصوف خلق
 شاعرلریز کبی وحدت وجوده قانع
 کورونمز ، بالعکس بر زاهد تلقیسيله
 الله باغلاقمقه بر ایر عالم ممکندن ده

حقیقت مطلقه یه رجوع طرفداری دکلدرد .
 تولونجه مظهر حیات اولاجغنی دوشو-
 نمه مش ، یالکز یوم حسابده دیدار
 الهی یی کورمک ایسته یه رک بونده تولومک
 تسلیسینی آرامشدر . دیوانه نظراً افتاده
 حقه وصولک یولی عشق دکل ، یالکز
 طاعات و عبادات عد ایدیور . عبادتک
 انسان ایچون الزم اولدیغنی سوبلیه رک
 بو واسطه ایله حتی حقیقته واریله بیله جکنی
 دکل ، مظهر مکافات اولاجغمز آکلا-
 تیور . افتاده واقعا دوغریدن دوغری یه
 تصوفی بر معنایه آله بیله جک شیلردم
 یازمامش دکلدرد . لاکن بونلر دیواندم
 چوق محدود ، عینی زمانده بر قویپه
 حسنی ویره جک قادار روحسز ، جعلیدر .

خاطره مدن . سیلنمز بوتاریخک ایزلری ،
 اجدادیمک آت سوروب یه کدیکی ده کیزلری
 کورورم ، جوشه کلیر ، حیات ، دامارلرده ،
 قورتولوش دملرنی دوشونور ، آکارمده .

روح خلاص ایسته یور ، تولسمده صاواشیرم ،
 تولدیرسلر کوکسمده بوأملی طاشیرم .

* *

داغ باشلری نه وحشی . . کیجه درین ، قاراکلی ،
 آدیلم یورولدی ، دوراقسورلر آرتق .
 برماجرا کچیرمش کنج عاشقلر کییم ،
 صانکه اولنرک چوکش ، خراب اولمش قلبیم ؛
 خراب اولمش برقلب ، بکا حیاتم بریوک ،
 فقط دردم نه بویوک ، فقط دردم نه بویوک .
 آکلاتامام بودردی ، اوزون بر قیزیل دستان ،
 بر تازه قان صیزیور یانیق مصرعلرندن .

سوبلیه مم کیسمه یه بوکون بو بویوک دردی ،
 افقده ظلم قوشی کوروندی ، قاناد کردی ،
 بر آه ایدن اوغرابور اک خائن اشکنجه یه ،
 اونکچون قاجدم بویله داغ باشته ، کیجه یه .
 دردی دیکر دیبه ، کیدیورم تا . . . آیه ،
 بولده حائل اوله آی قایا ، بدبخت قایا !

اسماعیل نامی

شو تفصیلاته نظراً خلق ادبیاتزك ، یونسک ائرنده بولدیغمز سجه لرینی افتاده ده کورمک
 امکانی اولمادیغنی درحال آکلاشیلر . نه قوت ، نه حرارت ، نه صفوت ونه ده جسارت اوندم
 موجود دکلدرد .

افتاده دن صوکر ا هدایی ایله برلکده خلق ادبیاتمک دینی ماهیتی تصوفی اولمقدن فضله زهدی اولدی . بوماهیته ایه اوته کی قادار وسعت و شمول یوقدر . خلق ادبیاتم شرق تصوفی تشکیل ایدن وحدت وجود فلسفه سیله برابر ایلك دورلرنده کی سجه لری نه قایب ایتدی . واقعا آرا صیره ده ا زیاده متصوف روحی تکیه شاعرلری یتشدی . فقط بونلردن هیچ بری خلق ادبیاتمک یونسده طانیدیغمز سجه لری نه اثرلریله مالک اولامادیلر . هدایدن صوکراده ، خلق ادبیاتمک ایلك دورلرنده کی سجه لری حائز ادبی محصوللر کوروله مش دکلدر . لاکن بونلر دوغریدن دوغریه یونسک تصوفی مسلکی قبول ایدن شاعرلرک اثری دکل ، بالعکس بو تصوفه ، یاخود بومسلکه باشقه برهویت ویردن قایغوسز مقبلرینکدر .

نقطه نظریمه کوره خلق ادبیاتم یونسدن صوکر ا ایکی قسمه آیرلدی . بری تاملیه یونسک تلقیلرینی مدافعه ایدهرک دوام ایتدی که ، بزمده موضوعمزاو ایدی . دیگرکی ، یونسک تلقیلرینی ده ا کنیش ، ده ا قیدسز برشکه قویارق قایغوسزله باشلایان قسم که ، بو ، آیری و خصوصی برتدقیقه زمین اولاجق قادار واسع و شمولیدر . خلق ادبیاتمک قایغوسزله باشلایان بو ایکنجی قسمک آیری سجایاسی ، خصائل واردر . بلکه حالا اُسکی قوت وحرارتیه دوام ایدن بو ادبیاتک محصوللری نه یونسک نه ده مقبلرینک تلقیلرینه اویغون اولمایان چوق سربست و آزاده حسلری حاوی و چوق ابداعیدر . یونس ادبیاتی ایه ، موضوع وحدتی ایچنده محصور قالدینی جهته ابداعیتی اوزون مدت محافظه اتمکه برابر نهایت قایب ایتشدر . ذاتاً ایلك دورلرنده کی سجه لرندن بالا آخره محرومیتنی انتاج ایدهن سببده هرشیئدن اول اشته بودر .

محمد خالید

	« فارست » مریتمک غروبی	
---	------------------------	---

معاصرلرمزدن فیلروف « اوسوالد شپنغلر » کک Untergang des Abendlandes نام اثری . بو بو اثرک صوکر سنه لرده غرب حیات فکریه سنده تولید ایتدیکی عکسلر اربانجه تماماً معلومدر . عصرینک روش تاریخسینی چوق ای سزن و بو کونک سخیه وشرائطنک احضار ایده یله جکی استقبالی کک شایان دقت بر احاطه نظره قاورایان بویوک متفکرک اثری کنیدیسی مطالعه ایدن هر فکر صاحبی کی ؛ منور قارشدن برنظر عفو وتساح بکلیه ن بومقاله نک صاحبی ده تسخیر ایتشدی . اثرک بویازی ایله علاقه دار واونک ایچنده شایان بحث اولان طرفی بر تداعی فکریه اولان خدمتیدر .